

Tyskip Kalaallit Nunaanni ulorianartumik marloqiusamik pissusilersornera

Sorsunnersuup Kingulliup nalaani qimussimik alapernaarsuisut tyskillu sakkutuui Tunup Avannaarsuani imminut alapernaarsorput. Tyskit naalagaat Hermann Ritter tigusanik paarsisuullunilu nammineq aamma tigusarineqarpoq. Atuakkami nutaami korpulersaarummut assingusumik pissanganartorsiorneq oqaluttuarineqarpoq

Marianne Krogh Andersen

Sorsunnersuup Kingulliup nalaani Tunup Avannaarsua eqqu-miinnerpaat ilaannik akersuuffiavoq.

Tamaani inoqarfinit ungasisumi - 25-30 gradinik issitsigumi - nunarsuarmi sakkutooqatigiit minnerpaartaat - qimussimik alapernaarsuisoqatigiit qallunaanik, Norgemiunik kalaallinillu arlaqangitsunik inuttaqartut - tyskinut pissaanilissuarnut akersuupput.

Kalaallinik akersuunnernut toqqaannartumik peqataasoqanngilaq. Kisianni qimussersatut, piniartut qimussimillu alapernaarsuisoqatigiit ilaasutut Tunumiut sisamat Ittoqqortoormiiniit avannamut sinerissap 1.000 kilometerenik isorartussuseqartup nakkutigineqarnerani pinngitsoorneqarsinnaangillat.

Sorsunnersuup Kingulliup aal-

lartinneranit ukiut 80-inngorne-ranni Tunumi silasiorfeqarneq pil-lugu sorsunnermik atuakkiaq Amerikamiunik tyskinillu tusar-finnik tunngaveqartoq saqqum-mingajalerpoq. Tunup Avannaarsuarni sorsunneq - »Krig i Nordøstgrønland« - inuilaami kai-miinnaqarluni qimusserlunilu akersuunnermik, ilaatigoorialuni korpulersaarummut filmiliami akersuunnernut eqqaanarsinna-sartumik, oqaluttuarinnippoq.

Atuakkamik allattup, Jens Erik Schultzip, pingartumik tyskinut 18-inut Tunup Avannaarsuata sineriaani angallavigiuminaatsumik silasiorfimmik pilersitsiarnissamik suliassaqartunut quller-saasoq, Hermann Ritter, immikkut allaaseraa.

Kalaallit Nunaanni silassamik nalunaarutit Europami silassap eqqoriarsinnaanissaanut iligiinnut tyskillu sakkutuunut pingarutilerujussuusimapput. Iligt silasiornerup tungaatigut siuarsima-nerupput. Taamaammat tyskit

Tunup Avannaarsuani silasior-finnik arlaleriaqalutik pilersitsi-niartarsimapput.

Tyskit suliassamut tamatumun-nga toqqarsimavaat umiarsuup naalagaa 50-inik ukiulik niuffagi-tini angusarissaarluni atorfeqarsi-masoq. Katuuli uppertoq sorsun-nermullu akerliusq, sorsoqataaju-manngitoq. Pingartumillu kam-malaatigisinnasimasaminut. Her-mann Ritter norskisut oqaluttarsi-mavoq. Namminermi Svalbardimi piiniaiasimavoq. Nalaatsornik-kullu - sivikitsumik aallaammik eqqaassissoqarnerani - taaman-iкингутитоqarismasani akiornia-gassarilerpaa, marluullutimmi Svalbardimi piiniaiasimapput. Tamanna kingusinnerusukkut tikeqqinnejassaaq.

Marloqiusamik pissusilersorneq sapiillisaarfiusoq

Hermann Ritter soqutiginartuu-voq, marloqiusamik sapiillisaarfi-sumik pissusilersorsimagami. Il-luatungaatigut umiarsuup naala-gaatut qullersatullu annerusumik minnerusumilluunniit pinngitsaa-lineqarluni Hitlerip nazistitut ki-sermaassilluni naalakkersuinera-nut erfalasumut ilumoornissamik uppernarsaasimanini ilumoorfifi-sariaqarsimavaa.

Iluatungaatigullu piinianut kammalaatimisut isigisaminut aal-laariarnissaq qamuuna akerleril-luinnarsimavaa.

Tyskit sorsunnersuup aallartineranilli silasiorfinnik arlaleriar-lutik pilersitsiartarsimapput. Tamakkua tulunnit Amerikamiunillu pinngitsoortinneqartarpot. Kisianni Hermann Ritter aggustip 27-an 1942-mi Hansa Bugtimi nunalippoq Sabine Ø-milu sila-siorfimmik pilersitsilluni.

Qimussimik alapernaarsuisoqatigiit tassangaanniit 100 kilome-terit missaannik ungassisusilimi uningaarfeparput. Qullersaqarfiat illuaqqani marlunniippoq. Aappa Ella Ø-mi Ørneredenimi, ilisima-tusarfimmi Lauge Kochimit piler-sinnejarsimasumi. Aappaalu Eskimonæsimi ungasinngitsumiittumi illuaqqami assingusumi. Angutit qulingiluat taakkunanngaan-niit Tunup Avannaarsuata sineriassua isorartoq alapernaarsuiffigisar-paat.

Tunup Avannaarsuani ullumik-ku nuna allanngutsaaliugaq Spa-niamit Italiambilu ataatsimut katil-lugit annertuneruvoq. Tamatuma ilarujussua soorunami sermiinna-voq, taamaakkaluartorli qalluna-nut, Norgemiunut kalaallinullu ar-laqangitsunnguanut alapernaarsuiffigissallugu annertoorujus-suulluni.

Ullorsiutit qimaannakkat

Taamaammat tyskit paasineqarnis-saannut qaammatit arfineq-mar-

lorsuit ingerlarsimapput. Marius, William aamma Mikael marsip 11-an 1943-mi qimusserlutik Ger-maniahavnimut qanilliartulerput. Unikaallapput tupigusulerlillu. Apummi tumit kimmillit! Taava silasiorfiup pujoorfianit puoj qimmerlu takulerpaat.

Illu inoqanngitoq nipaarsaarlutik iserfigaat, kissarsuullu kissaartoq, sinngup-puui tyskillu unifor-miat kavaajaq siumorlugit.

Marius Jensenip, angalaqtigii-nut aqutsisuuup, qanoq ilioriar-nissaa nalornisoorutigaa. Akersu-tissanerput, qimaasanerput ima-luunniit tyskinut isumaqatigiinni-assanerput? Illuaqqamut unga-sinngisumiittumut qimaanissartik aalajangiuppa, tassanilu unnuilutik.

Tyskilli qamutit illerngi takusi-mavaat. Unnukkut qimussimik ala-pernaarsuisoqatigiit pigisaat kater-sorpai, illuaqqamullu taquaasiv-immut ammit, Amerikamiunit kingorna 10.000 dollarsinik naleqrut-tut naatsorsorneqartut, ilang-gullugit iliorarlugit.

Ritter illuaqqap iluani tele-gramminut kodit allassimaffiat aamma Kurt Jensenip ullorsiutai nassaarai. Ritterip qimussimik ala-pernaarsuisoqatigiit pigisaat kater-sorpai, illuaqqamullu taquaasiv-immut ammit, Amerikamiunit kingorna 10.000 dollarsinik naleqrut-tut naatsorsorneqartut, ilang-gullugit iliorarlugit.

Ritter illuaqqammi taquaasivim-mi nalunaarummik ilisivoq: Kal-aallit Nunaat sorsuffinngortippar-si. Akeqqat, Amerikamiut, sullip-pasi. »Inisisimaffigisatsinni saas-sussisanata eqqissimasimavugut. Maannali sorsukkumallerpusi, taa-va sorsuffigineqassaasi.«

Eli Knudsen toqtaasoq

Tyskit ullualunni Eskimonæsimiip-put. Taqussat imigassallu naam-mattorsuit Amerikameersut nam-minerlu immialiat illuaqqamittut piisaarutigaat. Tamatuma kingor-na radiooqarfik aserorterpaat il-luarlarlu ikuallatsillugu. Ritterilli illuaraq taquaasivik qajassuuppa.

Taamaalinerani qallunaat Issit-tup unnuani qianaqisumi qimaarsuataarput. Ib Poulsenip ajor-nartoornermi taquaasivik sinngup-puuanik ilitsivigineqarsi-masoq nassaaraa, annassutigal-gulu. Rudi aamma Kurt Mos-kusheineniliarput.

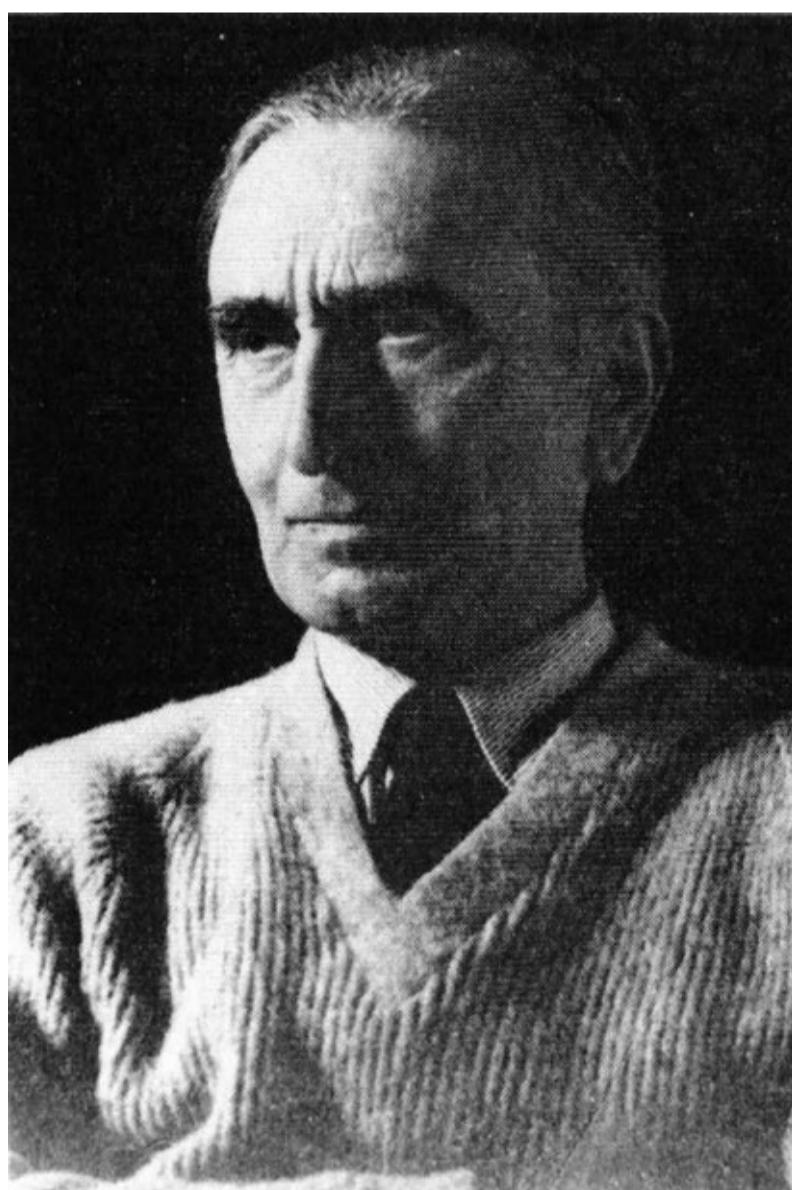
Eli Knudsen ullualuit tamatuma kingorna qimussimik Sandoddenni-mi angerlarsimaffitoqqami nuan-nareqisami tungaanut ingerlaar-poq, tassanimi sorsunneq sioq-qullugu ulluni nuannersuni pinia-riatut pisariitsumik nuannersumik inuusimavoq.

Pakasarneqaannarpoq. Ritter qimmit allaariarneqarnissaannik peqqusivoq. Kisianni Eli Knudsen aallaasini qamatiniittooq tigoriara-miuq eqortippooq.

Radioqarfimmuit eqqunneqarpoq, tyskimillu nakorsamit misis-sorseqarlni - qularnanngitsumik aallaanniittumit.

Eli Knudsen Tunup Avannaarsuani sorsunnermi eqqumiitsumi qallunaani siullersaalluni kisiar-taallunilu eqqugaavoq.

Tyskit tamatuma kingorna nas-suaapput, Knudsenip toqtaanera

Tyskeq umiarsuup naalagaa sakkutuullu aqutsisuat, Hermann Ritter, piniariaasimavoq norskisullu oqaluttarluni. Kammalaatitoqqamisut isigisaminik toqutserusissimangilaq.

Den tyske øfficer og militære leder, Hermann Ritter, havde selv været fangstmand og talte norsk. Han havde ikke lyst til at slå, hvad han anså som gamle kammerater ihjel.

Tyskit qimussimik alapernaarsuisoqatigiit Eskimonæsimi qullersaqarfiat minutsini arfineq-marlunni akersuuttoqareersorlu nungullugu ikuallappaa. Kisianni illuaraq taquaasivik nerisassani, atisanik amminillu imaqaqtoq suneqanngilaq. Kingornarlut iluarsaaneqarlungi.

Tyskerne nedbraendte Slædepatruljens hovedkvarter på Eskimonæs, efter syv minutters kamp. Men provianthytten med mad, tøj og skind blev skånet. Og senere restaureret.

kukkunerusimasoq – allaammik »eqitsiaarpallaernerusimasoq«.

Tigusat kaffisortinneqartut

Aqaguani Peter Nielsen aamma Marius Jensen Sandoddennimut tikippit. Taakkua aamma toqqa-annartumik tigusarineqarput. Tyskit silaannarmut igippit. Qal-lunaat tunniutiinnarput. Illuaqqami killisiorneqarput, paasivaallu, tyskit qimussimik alapernaarsuisoqatigiit suliaannut tunngasunik tamani Marius Olsenip ullorsiuutaanit ilisimasaqareersut.

Peter Nielsen, angalaqtinilu ul-luni arlalinni tyskinit qimaasi-masoq – najoqqagassaqarani nerisassaqqarani luunniit, aperivoq, kaffillernissaq iffiugallernissarlu Issittumi ileqqunnginnersoq. Ritter nikuikkasuarpoq tigusallu sas-aallerfigilerlugit. »Angummik taama sukkatigisumik nikuitumik takunngisaannarsimavunga,« Peter Nielsen ullorsiuutimi allapoq. Tyskit allat tamanna quiasuu-tigaat.

Qallunaat maanna tyskinit tigusarineqarsimalerput. Pissutsini im-mikkuullarilluinnartuni nunar-suarmi sumiiffit avinngarussi-manerpaartaasa ilaanni. Tigusat paarsisuminnt inuttut attaveqalerput. Imarsiortutut piniariatoq-qatullu assigiissuteqarput.

Erininarsinngitsorlu atuuffigisaat paarlapput. Ritterimmi so-riarsinnaanavianiinginnertik nas-suerutigaa. Tyskimmi silasiorfiat paasineqarpoq Amerikamiunillu qaartartunik nakkaatitsivigineqarn-nissa ilimagineqarsinnaalluni.

Inuttaminut eqqumiitsunik naalakkiuteqartalerpoq, pingaartumik dr. Senssemmit aamma dr. Weissimi, nazistiulluaqqissaarniar-tunit, sakkortuumik akerlerineqar-tunik. Hermann Ritterili oqartusa-anerpaammat naalaannartaria-qarput.

Peter Nielsen Eli Knudsen ilive-riartorlugu qimussimik Eskimo-

Tyskit sakkutuui umiarsuarmik matuminnga 1943-mi upernaakkut Hansa Bugtmut tikissimapput. Silasiorfik qimussimik alapernaarsuisartoqatigiinnit paasineqarnissamik tungaanut qaamatini arfineq-marlunni ingerlassinaasimavaat.

De tyske tropper kom til Hansa Bugt med dette skib i foråret 1943. Det lykkedes at holde deres vejstation kørende i syv måneder, før Slædepatruljen opdagede den.

makkua tamaasa kingusinneru-sukkut nassuiaatigai.

Marius Jensen tamatuma akerlia-nik sapiitsuliortutut suaarutigi-neqarpoq taamalu tulunnit Ameri-kamiunillu saqqarmiulereqarluni, tyskeq tigusani inuilaarsukkut ingerlateriarlugu Amerikamiunut tunniussimammag. Immaqa ta-aammat Marius Jensenip qimussimik angalanermi sivisuumi qanorpiaq pisoqarsimaneranik oqaatiginninnngisaannarsimavoq. Taamaalioruni sapiitsuliortutut tuaamaneqarnini maangaannas-sammatt.

Hermann Ritter Amerikamiunut tunniunneqannginnermini qaam-matialunni Ittoqqortoormiiniip-poq. Ritter illoqarfeerannguami nuannarineqarlualerpoq. Inuit tyskeq nipaatsaq nuannaraat. Ar-nat ilaannit atisassaank mersuun-neqarpoq. Illoqarfimmi angalaar-tarpoq nuannisarlinilu.

Tunup Avannaarsuaq alianaatsoq

Hermann Ritter Tunullu Avan-naarsuani sorsunneq pillugu oqal-luttuamik alutornartumik atuak-kiortoq, Jens Erik Schultz, oqalut-tuarpoq, Hermann Ritter sorsun-nersuup kingorna Kalallit Nu-naannukaqqinniarsimagaluartoq. Kisianni akuersisummik tunine-qanngilaq.

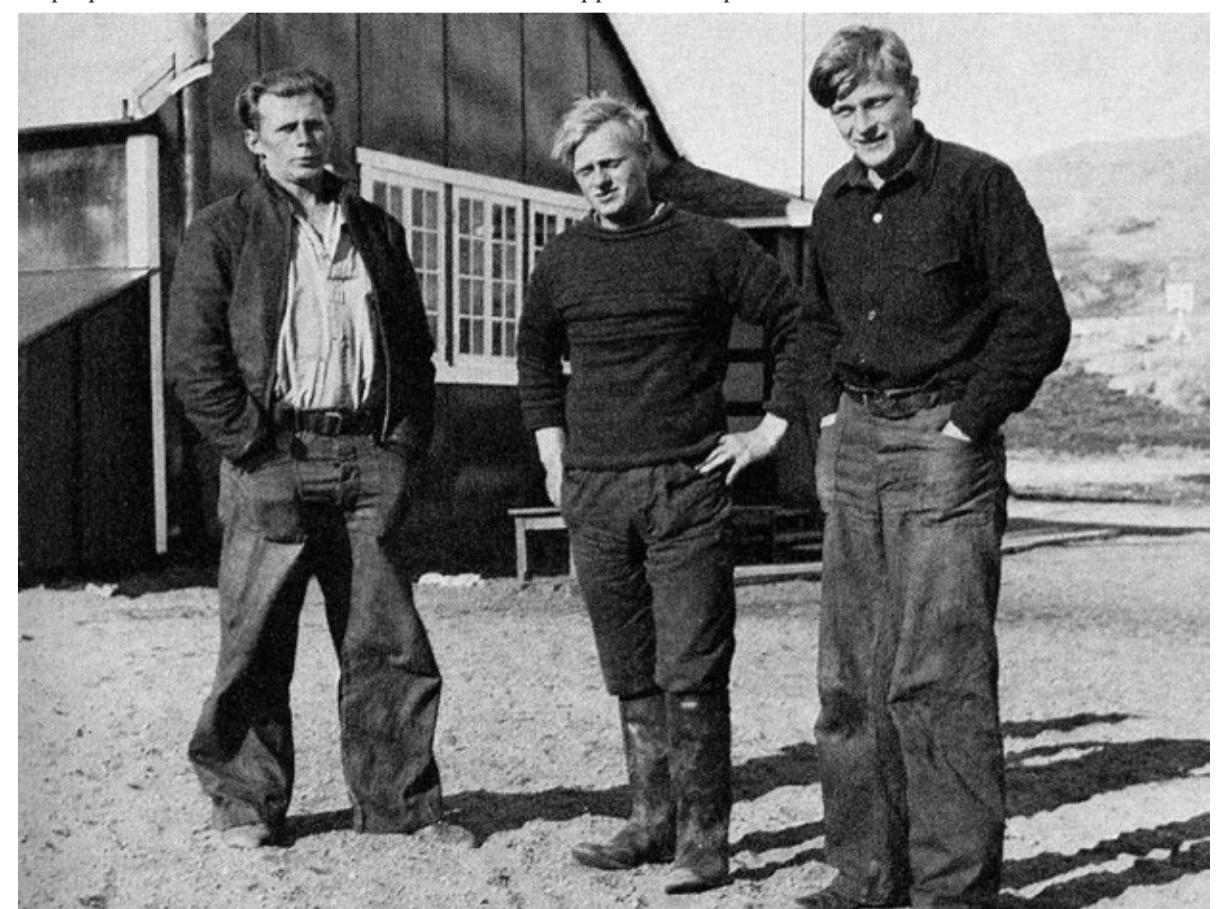
Jens Erik Schultz nammineq Tunup Avannaarsuaniissimavoq quleriarluni. Ingerlatseqatigiiiflik Nanok, aasat tamaasa piniariat il-luaratoqanrik akeqanngitsumik iluarsaassiartortartoq, pilersitseqa-taaffigisimavaa. Angalaneq ani-ngaasaateqarfinit akilerneqartar-poq. Schultz, ullumikkut 89-inik ukioqartoq, Horsenip napparsim-maviani siornatigut nakorsaa-nerusimavoq.

57-inik ukioqarluni Tunup Avan-naarsuanukaqqarsimavoq. Taas-

suma aataava Danmark Ekspedi-tionenimi nakorsaasimavoq. Ilisi-masassarsiornerlu tusaamasaa-soq ukiorpassuarni soqutigisarillu-narsimavaa. Tamanna tunngaviga-lugu Tunup Avannaarsuaq aal-laqqammut takorusulluinnalersi-mavaa. Kingorna piniariat illu-arsaassineq soqutigisarilluinnalersi-mavaa.

-Tunup Avannaarsua nunar-suarmi sumiiffit nuannernerpaa-taraat. Illuaratoqqamiinnermit ki-simiilluni kammalaateqarluni-luunniit allamik alianaanneruso-qarnanilu eqqissimamanarneruso-qanngilaq, Jens Erik Schultz oqar-poq.

Jens Erik Schultz: Kampen i Nordøstgrønland. Xsirius books.

En tyskers farlige dobbeltspil i Grønland

Under 2. Verdenskrig lurede slædepatruljen og tyske soldater på hinanden i Nordøstgrønland. Den tyske øverstkommanderende Hermann Ritter var skiftevis fangevogter og selv taget til fange. Ny bog beretter om et drama som i en western

Marianne Krogh Andersen

Nordøstgrønland lagde jord til en af de mest besynderlige slagmarkører under 2. Verdenskrig.

Her fjernt fra menneskelig bebyggelse – i 25-30 graders kulde – kæmpede verdens mindste hær – en slædepatrulje bestående af to håndfulde danskere, nordmænd og grønlændere – mod den tyske overmagt.

Ingen grønlændere deltog direkte i kamphandlingerne. Men som slædekuske, jægere og medlemmer af slædepatruljen var fire østgrønlændere uundværlige i kampen for at bevogte en kystline på 1000 kilometer fra Ittoqqortoormiit og nordover.

I 80-året for 2. Verdenskrig udkommer snart en bog om den nordøstgrønlandske vejrkrig baseret på amerikanske og tyske kilder. »Krigens i Nordøstgrønland« beskriver et nervepirrende spil i kamikker og på hundeslæde i en ødemark, som indimellem minde om opgøret i en westernfilm.

Bogens forfatter, Jens Erik Schultz, har især fokus på Hermann Ritter, øverstkommanderende for de 18 tyskere, som fik til opgave at oprette en vejrstation på den uvejsomme nordøstgrønlandske kyst.

Vejrmeldinger fra Grønland var livsvigtige både for de allierede og tyske tropper til at forudsige vejret i Europa. På vejrfronten havde de allierede et forspring. Derfor forsøgte tyskerne adskillige gange at etablere vejrstationer i Nordøst-

grønland.

Til den opgave valgte tyskerne en 50-årig kaptajn med en strålende karriere i handelsflåden. En troende katolik og pacifist, som ikke havde lyst til at gå i krig. Og slet ikke mod, hvad der kunne have været hans kammerater. Hermann Ritter talte norsk. Han var nemlig selv tidligere pelsjæger på Svalbard. Og skæbnen ville, at han på et tidspunkt – i en kort skuduveksling – kom til at stå over for en gammel ven fra dengang, de begge var fangstmænd på Svalbard. Mere om det senere.

Dristigt dobbeltspil

Hermann Ritter er interessant, fordi han spillede et dristigt dobbeltspil. På den ene side var han nødt til som søofficer og øverstbefalende at være loyal over for den fane-ed, han – mere eller mindre nødtvunget – havde svoret over for Hitlers nazi-regime.

På den anden side var det ham inderligt imod at skyde med skarpt mod de fangstmænd, han betragtede som kammerater.

Allerede fra krigens begyndelse gjorde tyskerne flere forsøg på at etablere vejrstationer. De blev forpurret af briter og amerikanere. Men 27. august 1942 gik Hermann Ritter i land ved Hansa Bugt og etablerede en vejrstation på Sabine Ø.

Slædepatruljen holdt til omkring 100 km derfra. Deres hovedkvarter var i to hytter. Den ene i Ørneden på Ella Ø, en videnskabelig station oprettet af Lauge Koch. Den anden var en lignende hytte på det nærliggende Eskimo-

næs. Herfra patruljerede de ni mand den lange, lange nordøstgrønlandske kyst.

Den nuværende nationalpark i Nordøstgrønland er større end Spanien og Italien tilsammen. Mest af det selvfolgelig Indlandsis, men alligevel et vældigt område at holde under observation for den lille flok danskere, nordmænd og grønlændere.

Efterladt dagbog

Der går derfor hele syv måneder, før tyskerne bliver opdaget. Marius, William og Mikael nærmer sig 11. marts 1943 Germaniahavn på hundeslæde. De standser op og undrer sig. Fodspor med hæle i sneen! Så ser de røg fra vejrstationens skorsten og en hund.

De lister sig ind i det forladte hus, hvor de finder et varmt komfur, soveposer og en tysk uniformsjakke.

Marius Jensen, der leder gruppen, aner ikke, hvad han skal stille op. Gå i kamp, stikke af, forhandle med tyskerne? Han vælger at stikke af til en nærliggende hytte, hvor de overnatte.

Men tyskerne har set slædesporet. Om aftenen overrasker tyskerne de tre fra slædepatruljen, som styrter ud af hytten, kun med rifler og meget lidt tøj.

De har hverken proviant eller hunde. Og værst af alt efterlader Marius Jensen sin dagbog i hytten.

Den bliver senere læst af Hermann Ritter, der taler norsk, og derfor uden større besvær får overblik over verdens mindste hær. Ritter lærer dagbogen udenad. Så han ved, hvem han står overfor.

Tyskerne har aldrig kørt hundeslæde. Men finder ret hurtigt ud af det efter at have erobret den flygtende slædepatruljes 30 hunde.

I skal få krig

Så begynder krigen. Ordren fra den tyske overkommando i Tromsø lyder: ødelæg Eskimonæs.

De flygtende tre danskere og grønlændere er under skarp forfølgelse. Men de kommer før tyskerne. De klarer den 100 km lange vandretur til Eskimonæs på halvandet døgn.

Mens tyskerne øver sig i at køre hundeslæde, gør Eskimonæs sig klar til forsvar.

Få dage senere giver hundene pludselig hals kl. 23.15. Tyskerne står uden for hytten bevæbnet med maskingeværer og håndgranater.

Ib Poulsen når ikke at ødelægge de hemmelige koder. Ritter spørger efter Poulsen og Rudi. Det løber den norske fangstmand koldt ned ad ryggen. Den stemme kendte han. Det er hans kammerat fra Svalbard, som nu pludselig er blevet hans fjende. Han ved alt om, hvem de er fra Marius Olsens dagbog.

Poulsen svarer, at Poulsen først kommer i morgen. Ritter spørger efter hr. Olsen, som heller ikke er hjemme.

Derefter giver Ritter ordre: skyd hen over huset. Enkelte tyskere skyder direkte mod huset. Eskimonæs er indtaget på syv minutter.

Inde i huset finder Ritter telegram-kodebogen og Kurt Jensens dagbog. Ritter samler slædepatruljens ting sammen, lægger dem i provianthyttens sammen med pelsværk, som amerikanerne senere opgør til en værdi af 10.000 dollar.

Ritter lægger en besked i provianthyttens: Igår Grønland til krigsskueplads. I arbejder for Amerika, fjenden. »Vi har forholdt os i ro på vores poster uden at angribe. Men nu vil I have krig, og så skal I få det.«

Eli Knudsen dræbt

Tyskerne slår sig ned nogle dage på Eskimonæs. De lever i luksus på amerikansk proviant og rigelig med spiritus suppleret med hjemmebrændt i den trivsomme hytte. Efterfølgende ødelægger de radiostationen og brænder hytten af. Men Ritter skåner provianthytteten.

Imens flygter danskerne over hals og hoved ud i den kolde polarnat. Ib Poulsen finder et nøddepot med sovepose, som redder hans liv. Rudi og Kurt søger mod Moskusheimen.

Nogle dage senere kører Eli Knudsen med sin hundeslæde mod sit elskede gamle hjem på Sandodden, hvor han i de gode gamle dage før krigen levede et dejligt simpelt liv som fangstmand.

Han går lige i falden. Ritter giver ordre til at skyde efter hundene. Men Eli Knudsen bliver ramt, da han rækker ud efter sin riffel på slæden.

Han bliver bragt ind på stationen, hvor en tysk læge tilser ham – formentlig den mand, der selv har skudt danskeren.

Eli Knudsen bliver første og eneste danske offer i den mærkelige krig i Nordøstgrønland.

Eli Knudsen Tunup Avannaarsuani sorsunnermi siullersaalluni eqqugaavoq. Tunumigut aallaaneqarpoq, qularnanngitsumik tyskimit nakorsamit.

Eli Knudsen blev første offer under krigen i Nordøstgrønland. Han blev skudt i ryggen, formentlig af en tysk læge.

Marius Jensen siullermik tyskit aqutsuannit Hermann Ritterimit tigusaqqavoq. Kingorna atuuffigisaminnik paarlapput.

Marius Jensen var først fange af den tyske leder Hermann Ritter. Senere blev rollerne byttet om.

Efterfølgende forklarer tyskerne, at drabet på Knudsen var en fejl – en såkaldt »klemmer« på våbenet.

Kaffe til fangerne

Næste dag ankommer Peter Nielsen og Marius Jensen til Sandodden. Også de går direkte i fælden. Tyskerne skyder op i luften. Danskerne overgiver sig. De kommer til afhørings i hytten, og det går op for dem, at tyskerne allerede ved alt om slædepatruljens mission fra Marius Olsens dagbog.

Peter Nielsen, der i flere dage har været på flugt fra tyskerne sammen med sin kammerat – uden at få hverken vådt eller tørt, spørger om det ikke er arktisk skik at byde på en kop kaffe og en bid brød. Ritter springer op og begynder at beværte fangerne. »Jeg har aldrig set en mand komme så hurtigt op af en stol,« som Peter Nielsen bemærker i sin dagbog. De andre tyskere morer sig.

Nu er danskerne tyskerne fanger. Under højst specielle forhold i en af verdens mest øde egne. Fangerne får et personligt forhold til deres fangevogtere. Som søfolk og gamle fangstmænd ligner de hinanden.

Og snart skal rollerne byttes om. Ritter indser nemlig, at spillet erude. For den tyske vejrstation er opdaget og kan forventes at blive bombet af amerikanerne.

Han begynder at give mærkelige ordrer til sit mandskab, som især dr. Sensse og dr. Weiss, der begge er ivrige nazister, vender sig kraftigt imod. Men da Hermann Ritter har kommandoen må de bøje sig.

Peter Nielsen får lov til at køre til Eskimonæs med sin slæde for at begrave Eli Knudsen.

»Kør så på helvede sydpå og træf de andre,« siger Marius til ham. Og det gør han.

Ritter bliver fange

Imens begynder en bizarre fange-transport, hvor Ritter kører på hundeslæde med sin fange Marius Jensen. Officielt er de på vej nordpå. Men på et tidspunkt vender de snuden mod syd for at nå Ittoqqortoormiit.

Hvad der præcis foregår mellem

Eli Knudsenip Sandoddenimi, Siriusip ullumikkut qullersaqarfiani, ilerra.

Eli Knudsens grav ved Sandodden, det nuværende hovedkvarter for Sirius.

de to mænd, har Marius Jensen tiet med i 60 år. Men da Jens Erik Schultz, bogens forfatter, taler med ham i 2001 – en måned før sin død – kommer han alligevel til at tale over sig.

Hermann Ritter finder under fangetransporten ud af, at hans eneste mulighed er at overgive sig til de allierede. Derfor bytter de to mænd roller. Så Ritter bliver fange.

Men det er et speget spil. For pludselig løber de ind i et par af Ritters underordnede, som underer sig over, at Ritter er på vej sydpå. Han får viklet sig ud af miseren. Men hans underordnede bliver igen bekræftet i, at der er noget uident ved deres chef.

Ritters dilemma er, at han risikerer dødsstraf og repressalier mod

sin familie hjemme i Østrig, hvis det kommer Oberkommandoen for øre, at han er rømmet fra tjenersten. Derfor indgår de to mænd en hemmelig aftale om at bytte roller.

Alt dette forklarer Ritter senere, da han tages til fange af amerikanerne og senere kommer i fangelejr.

Marius Jensen derimod bliver hyldet som helt og tildelt både en engelsk og amerikansk medalje, fordi han har ført sin tyske fange gennem ødemarken og overgivet ham til amerikanerne. Måske derfor røber Marius Jensen aldrig, præcis hvad der foregik på den lange slædetur. For så ville helteglorien blive pillet af ham.

Hermann Ritter tilbringer nogle måneder i Ittoqqortoormiit, inden han bliver overgivet til amerika-

nerne. Ritter er en populær skikkelse i den lille by. Folk kan lide den stilfærdige tysker. En kvinde syr tøj til ham. Han går rundt i byen og har en dejlig tid.

Skønne Nordøstgrønland

Forfatter til den fantastiske historie om Hermann Ritter og kriegen i Nordøstgrønland, Jens Erik Schultz fortæller, at Hermann Ritter efter krigen forsøger at komme til Grønland igen. Men han får ikke tilladelse.

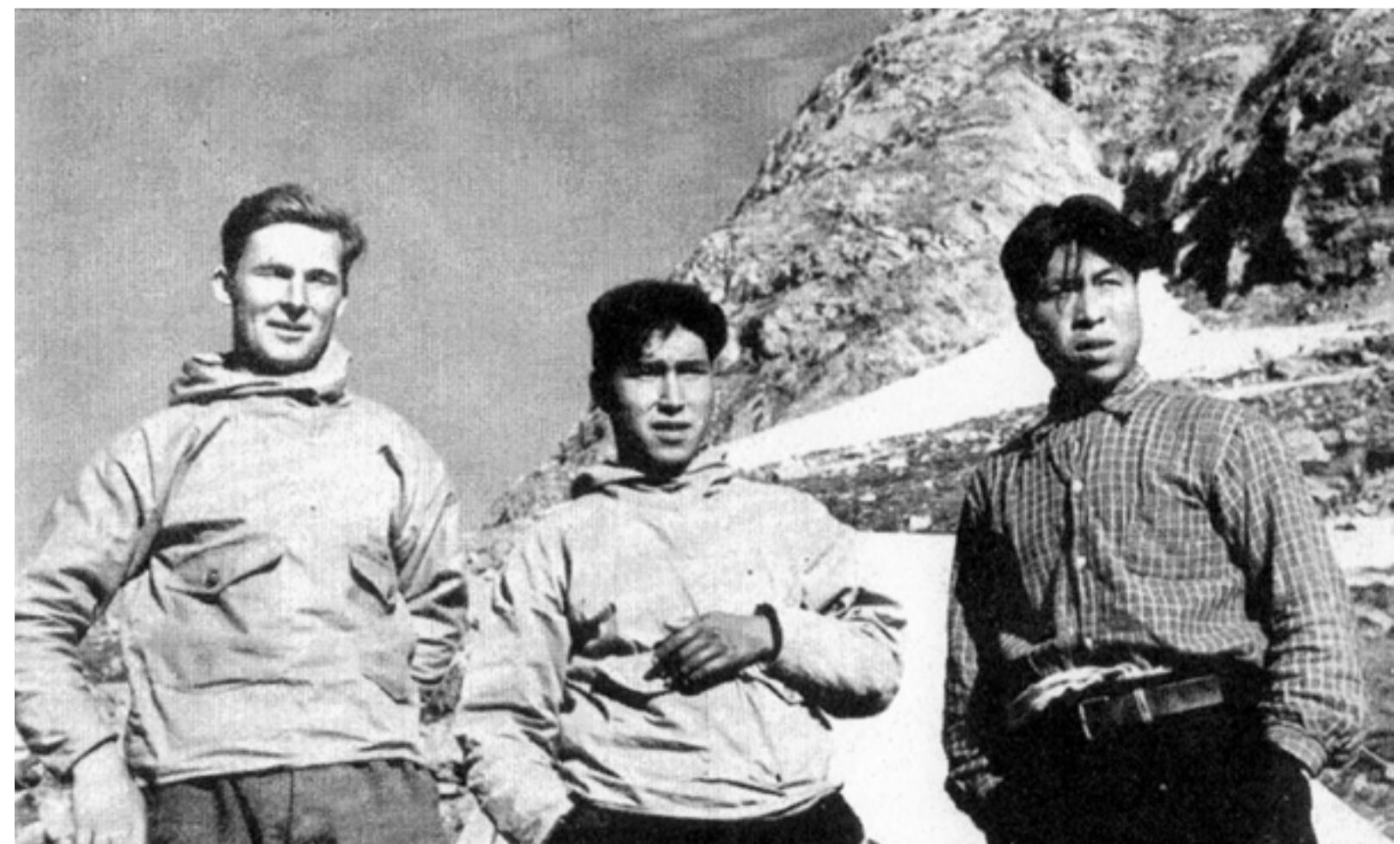
Jens Erik Schultz selv har været i Nordøstgrønland omkring ti gange. Han var med til at til at danne selskabet Nanok, som hver sommer sætter gamle fangsthytter i stand – ganske gratis. Rejsen betales af fonde. Schultz, der i dag er 89 år gammel, er tidligere overlæ-

ge på Horsens Sygehus.

Han kom første gang til Nordøstgrønland som 57-årig. Hans bedstefar var læge på Danmark Ekspeditionen. Og den ikoniske ekspedition har i mange år været hans store interesse. Deraf trangen til i første omgang at se Nordøstgrønland. Sidenhen blev arbejdet med at istandsætte de faldefærdige gamle fangsthytter hans store lidenskab.

- Nordøstgrønland er det dejligste sted på jorden. Der findes ikke noget skønnere og mere fredfyldt end at sidde i en primitiv fangsthytte og bare være sig selv eller sammen med en kammerat, siger Jens Erik Schultz.

Jens Erik Schultz: Kampen i Nordøstgrønland. Xsirius books.

Ib Poulsen Avannaarsuani qimussimik alapernaarsuisoqatigiinnut kalaallik, Norgemiunik qallunaanillu inuttaqartumut, aqutsiuusimavoq.

Ib Poulsen var leder af den nordøstgrønlanske slædepatrulje, som bestod af grønlændere, nordmænd og danskere.